

תורתך שאלתי

אחת,
שאלתי
למדתי נעתי ונתתי

עיון בפרשת השבוע דרך שאלות ותשובות

בעלון זה מגוון שאלות ועליהן מקבץ תשובות מתוך הספר
'תורתך שאלתי', מבית אחת שאלתי

גליון מס' 181 לפרשת ויקרא תשפ"ה

וְהָיָה כִּי יַחְטָא וְאָשָׁם וְהָשִׁיב אֶת הַגְּזֵלָה (ה),

(כג)

'וְהָיָה' כתוב תמיד בהקשר שמחה. איך מתקשרת השמחה לקרבנות חטאת או אשם?

אדם שמכיר בחטאו באופן אמיתי וכנה, זו שמחה גדולה, משום שקיים סיכוי שיתקן דרכיו בעשיית תשובה. אחד מיסודות התשובה הוא ההכרה בחטא, כמו שאומר ירמיהו (ב), (לה) "הנני נשפט אותך על אומרך לא חטאתי", כלומר מי שמקשה את ערפו ומסרב להכיר בחטאו יקבל עונש חמור יותר מן העונש על החטא בעצמו.

ולחיפך, מי שאינו מקשה ערפו ומודה "חטאתי", מסיר מעליו את ה"הנני נשפט". כשיש דין למטה אין דין למעלה.

רעיונות לליל הסדר

מתוך ההגדה 'כי ישאלך'

מדוע שמו של משה רבינו לא הוזכר בהגדה?

הפץ חיים: הקב"ה מקיים את רצון יראיו, רצונו של משה להשמיט את שמו מההגדה מתוך ענוותנותו.

שפתי חיים: בליל הסדר אנו מדגישים את ישועתו של הקב"ה במצרים, שלא נעשתה ע"י שליח או מלאך, אלא ע"י הקב"ה ללא שיתוף גורם נוסף. [הפסוק (שמות יד, לא) "ויאמינו בה' ובמשה עבדו", מוזכר אגב].

מדוע מקהים את שינוי של הרשע? [מדוע נוקטים דוקא בדרך זו, ומדוע דוקא שיניים]

ריטב"א: הרשע שאל מדוע מאריכים באמירת ההגדה ומעכבים בכך את הסעודה. עונים לו בהקהיית השיניים, שרוצות ללעוס ולאכול, וגורמות לשאול שאלה שכזו.

ברכת אברהם: חינוך לבן הרשע, הכאה במקום שחטא, בדיבור. **ר' ישראל מקוזניץ:** הרשע סבור ששיניים ניתנו רק לצרכים גשמיים, לאכילה ואינו מבין איך ניתן לעבוד את ה' באמצעים גשמיים. עונים לו שהשיניים ניתנו לעבוד את ה', אם אין לו צורך בהן, עלינו להקהות אותן.

לקבלת הגיליון נא לשלוח את המילה 'מעוניין'

במייל office@shaalti.co.il

וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו (א, א)

מדוע האות 'א' ב'ויקרא' נכתבה זעירא?

בעל הטורים: משה היה גדול ועניו, ורצה לכתוב 'ויקר', לשון מקרה, כביכול נראה לו הקב"ה רק במקרה, ודיבר איתו רק בחלום, כפי שכתוב אצל בלעם (במדבר כג, ד).

הקב"ה הורה לו להוסיף את האות 'א', משום שהמילה 'ויקרא' מראה על מדרגה גבוהה יותר בנבואה. משה "נאלץ" להסכים, ומרוב ענוותנותו כתב 'א' זעירא.

אָדָם כִּי יִקְרִיב מִפֶּסַח קִרְבָּן לָה'... (א, ב)

יש מחלוקת בין הרמב"ן לרמב"ם, לגבי מהות קרבנות הרמב"ם (בספר מורה נבוכים) כתב שהקרבן נועד לבטל את העבודה זרה של הגויים והרמב"ן, בפרשתנו כתב שהטעם שמקריבים קרבן, כדי שיחשוב שכל מה שעושים לבהמה היה ראוי לעשות לו, וממילא ירגיש שצריך לעשות תשובה ויתקרב להקב"ה.

כשאדם מתפלל, עליו לחוש שהוא דומה למקריב קרבן, שהרי התפילה היא במקום הקרבן (שו"ע סי' צח סעיף ד).

דמיון רב בין התפילה הקרבת הקרבן:

כשם שמחשבה פוסלת בקדשים, כך צריך לזהר שיתפלל בכוונה ולא יערב בתפילה מחשבה אחרת.

צריך להתפלל מעומד, כשם שהעבודה מתבצעת בעמידה. קביעות מקום כמו הקרבנות, שכל אחד קבוע מקומו לשחיטת ומתן דמיו.

הקפדה בתפילה שלא יחוץ דבר בינו לקיר, כשם שבקרבן החציצה פוסלת בינו לכלי. ראוי שיהיו לו מלבושים נאים מיוחדים לתפלה, כשם שלכהנים היו בגדי כהונה מיוחדים.

כִּי יִקְרִיב... תִּקְרִיבוּ אֶת קִרְבְּנֵכֶם (א, ב)

מדוע פתח ביחיד 'יקריב' וסיים 'תקריבו'?

אלשיך: יחיד מישראל שחוטא פוגם בכלל ישראל, וכולם צריכים כפרה. על אף שבפועל מקריב הקרבן הוא יחיד (ולכן נאמר ביחיד), הקרבן מתייחס לכלל ישראל. ע"י הבאת הקרבן מתכפר לכל ישראל הפגם שנגמם כתוצאה מהחטא, ולכן נאמר "תקריבו" בלשון רבים, כביכול הקרבן הוא קרבן ציבור הבא לכפרת כל ישראל.

לקבלת "טעימה", קבצים לדוגמא מ'רב המכר' ההגדה

'כי ישאלך' נא לשלוח את המילה 'דוגמא' למייל

office@shaalti.co.il

מדוע "הא לחמא עניא" נכתבה בלשון ארמית?

מדוע בחר בעל ההגדה לענות לחכם בהלכה זו ("אין מפטירין...") מכל הלכות פסח?

כיון שהמלאכים אינם מכירים שפה זו. (עפ"י - שבת יב ע"ב).

- **מלבי"ם:** להעביר לאב מסר שלא ישמיט הלכות כשמלמד את בנו, כולל הלכות שאחרי סעודת ליל הסדר.
- **מעשי ה':** כשם שאין לאכול לאחר האפיקומן שלא יעבור טעם המצה מפיו, כך התשובה וההסברים בליל הסדר צריכים להיות בליבו של הבן וטעמם לא ימוש ממנו.
- **מהר"ל:** הדרכה לאב, כיצד לחנך את בנו. עליו ללמד את בנו, הלכות פסח מתחילה ועד הסוף. הלכה זו - "אין מפטירין..." מסיימת את מסכת פסחים (י, ח). ללמדנו, שבלימוד יש להגיע עד ההלכה האחרונה.
- **הסבא מנוברדהוק:** הלכה זו משמשת לחכם דוגמא - כשם שאין אוכלים לאחר קרבן הפסח, כך גם אחרי התורה אין שום דבר, **הכל בטל ביחס לתורה.**

- **הגר"א:** המצרים נענשו על יחסם להקב"ה, כגון פרעה שאמר - "לא ידעתי את ה'..." (שמות ה, ב).
- **אבודרהם:** בעל ההגדה בחר בשפה הארמית, שאינה מובנית למלאכים (עפ"י שבת יב ע"ב), כדי שלא יקטרגו עלינו ויזכירו את עוונותינו.
- **האדמו"ר מבעלזא:** כשבנ"י יצאו ממצרים הם התעלו לדרגת מלאכים עד שלעוגות מצות שאכלו היה טעם של מן - לחם אבירים. בליל הסדר, ע"י אכילת המצה, שנחשבת כלחם אבירים האדם מתעלה לדרגת מלאך, וכדי שלא לעורר את קנאת המלאכים, אומרים בלשון שאינם מבינים. כיון שקטע זה נתקן בבבל, כשעם ישראל היו בגלות ודיברו בשפה ארמית.
- **מלבי"ם:** תיקנו בארמית, כדי שהבנים יבינו.

מדוע ב-4 כוסות שותים יין, ולא שתיה או מאכל אחר, כגון 4 אגוזים או 4 תבשילים?

כדי שהעניים יבינו ויבואו לאכול רשב"ץ, כלבו: בתקופת בית שני הטף והנשים הבינו רק שפה זו. **כדי שתפסם בליל הסדר,** היה צורך לקרוא בשפה המובנת להם. **ראב"ן:** רק "הא לחמא" נתקן בבבל, שדיברו בארמית, אך שאר ההגדה לא נתקנה בבבל ואינה בארמית.

הנצי"ב מוולוז'ין: יציאת בנ"י ממצרים, הוא פלא, שלא ניתן להשגה, הוצאת קבוצת עבדים בזויים, שפלים, שהתעלו והגיעו לדרגת "עם סגולה", ולאחר מכן זכו לשמוע את קול ה'. רמזו חז"ל ענין זה בארבע כוסות של יין, שמאופיין בתכונה, שיכול לשנות ולהפוך תואר פניו ודעתו של אדם. **רבי שלמה זלמן אורבך:** כשאדם אוכל אגוזים או מאכל אחר, את הראשון אוכל בלהיטות, בשני - התלהבותו יורדת וכן הלאה, בניגוד לשתיית יין - ככל ששותה תיאבונו גובר יותר ויותר. כך גם בגאולה - כל שלב בגאולה מוסיף על קודמיו. **רבי אהרן מקרלין:** גימטריה של "כוס יין" = 156. אם נכפיל גימטריה זו (156) ב-4, נקבל 624, גימטריה של המילה חירות. 4 "כוס יין" בגימטריה = חירות.

"כל דכפין... כל דצריך..." מדוע יש כפילות בהזמנה?

אבודרהם: כל דכפין - מי שרעב, כל דצריך - גם אם אינו רעב, שיש לו אוכל, אך אין לו מצת מצוה או חרוסת וכיו"ב, גם הוא מוזמן להצטרף. **יעב"ץ:** ההזמנה הראשונה "כל דכפין" מופנית לעניי עכו"ם, ההזמנה השניה - "כל דצריך" מופנית לעניי ישראל. "כל דצריך", שחייבים במצוות ליל הסדר. **הגר"י מבריסק:** "כל דכפין" - כנגד הכזית הראשון, שנאכל גם כדי לשבוע (על בטן ריקה). **מי שרעב, שיאכלנה בתיאבון,** ולא יתמהמה באכילתו. לעומת זאת, את הכזית השני, שנועד לאפיקומן, יאכל כשהוא שבע, האפיקומן הוא זכר לקרבן הפסח, שנאכל על השבוע. **"כל דצריך"** - אמנם שבע, ואינו תאב לאכילה, בכל זאת מחוייב באכילה, כיון שזהו דין אפיקומן - "ייתי ויפסח" - זכר לפסח, שצריך לאכול על השבוע.

לקבלת "טעימה", קבצים לדוגמא מ'רב המכר' ההגדה 'כי ישאלך' נא לשלוח את המילה 'דוגמא' למייל

office@shaalti.co.il

"טובע" בים הפירושים?

כי ישאלך

ההגדה שתעשה לכם סדר בסדר

<p>כ-100 שאלות ותשובות מהמפרשים מסייע לנוער להיערך לליל הסדר</p>	<p>כ-500 שאלות ועליהן תשובות רבות ממפרשי ההגדה נוסח עדות המזרח</p>	<p>כ-500 שאלות ועליהן תשובות רבות ממפרשי ההגדה נוסח אשכנז</p>
---	---	--

ניתן להשיג: אושר עד, דוכני: בלוי, גיטלר והחנייות המובחרות

הזמינו והספרים בדרך אליכם

בגול: 052-9453811

במייל: Office@shaalti.co.il

זוהי חטיבת אהת, שאלתי

במייל: office@shaalti.co.il
בטל: 058-3213811
בטל: 052-9453811

אהת, שאלתי